

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3286

av Beatrice Ask m.fl. (M)

med anledning av prop. 2015/16:67 Särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till lag om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet, med den ändringen att 6 §, dvs. bestämmelsen om karenstid, utgår.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta de åtgärder som behövs för att begränsa de negativa effekterna som införande av identitetskontroller oundvikligen kommer att få för resenärer och transportörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att Polismyndigheten ges de förutsättningar som krävs för att kontrollera efterlevnaden av lagen, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast den 21 juni 2016 ska redovisa för riksdagen hur lagen och den förordning riksdagen har gett regeringen bemyndigande att besluta om har tillämpats samt vid behov ge förslag på lagändringar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hittills i år har Sverige tagit emot över 150 000 asylsökande. I fjol rörde det sig om 81 000 asylsökande, som också är ett mycket stort antal historiskt sett. Sedan september i år har Sverige tagit emot över 100 000 asylsökande. Vi är i särklass det land i EU som på senare tid tagit emot flest asylsökande ställt mot hur många invånare vi har. Det stora antalet människor som kommit innebär mycket stora utmaningar för våra myndigheter,

civilsamhället och ekonomin. De som kommer hit kan inte längre garanteras tak över huvudet. Det är idag brist på allt från bostäder och skolplatser till lärare och annan skolpersonal. Sjukvården och socialtjänsten är också utsatt för stora påfrestningar och lagstadgade åtaganden sätts åt sidan. I går, den 9 december, rapporterade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, att läget inom socialtjänst, skola och överförmyndarverksamhet har försämrats sedan föregående vecka trots att tillströmningen avtagit på senare tid. Även om tillströmningen skulle avta ytterligare kvarstår mycket stora utmaningar.

I denna situation behöver Sverige en paus i flyktingmottagandet. Moderaterna välkomnar att regeringen vidtar åtgärder i syfte att åstadkomma detta, men vi bedömer att åtgärderna som helhet är otillräckliga. Moderaterna anser därför att Sverige tillfälligt ska kunna direktavvisa asylsökande som kommer från ett annat säkert EU-land. Därmed ges vi också möjlighet att anpassa vårt asylsystem till vad som gäller i andra jämförbara länder. Vårt förslag om direktavvisning är i linje med FN:s flyktingkonvention eftersom ingen avvisas till annat än ett annat säkert land, såsom Danmark eller Tyskland, och det är inte i strid med EU:s gemensamma flyktingpolitik som bygger på tanken att en asylsökande ska söka asyl i det första säkra land han eller hon anländer till.

Eftersom regeringen ännu inte lagt ett sådant förslag är andra initiativ nödvändiga. Vi tillstyrker aktuellt lagförslag om möjlighet för regeringen att besluta om föreskrifter om id-kontroller vid transporter som utförs med buss, tåg eller passagerarfartyg till Sverige från en annan stat. En breddning av id-kontroller till att gälla fler transportmedel än idag kan bidra till att skapa större kontroll i flyktingmottagandet och till att dämpa söktrycket till Sverige, vilket är nödvändigt.

Det finns samtidigt skäl att rikta kritik mot regeringen för den mycket bristfälliga beredningen av förslaget. Regeringen har varit saktfärdig med att hantera flyktingkrisen och det är uppenbart att man nu tvingats att forcera fram detta förslag. Här har regeringen brustit såväl i kompetens som i omdöme. Det är särskilt olyckligt då det rör sig om åtgärder som kan förväntas ha stora konsekvenser för de som påverkas mest – berörda resenärer, transportörer och myndigheter. Öresundsregionen berörs mest direkt. Där görs varje dag 33 300 resor med Öresundstågen, varav 17 200 pendlarresor. De praktiska problemen är omfattande, liksom kostnaderna för dem hur stora är beroende av hur regeringens föreskrifter utformas. Också i andra delar av Sverige kan införande av id-kontroller få stora effekter för de berörda. Lagrådet ger allvarlig – och högst berättigad – kritik mot regeringen på en rad punkter, däribland för avsaknaden av ett seriöst remissförfarande. Om inte behovet av åtgärder som snabbt kan sättas in hade

varit så stort, hade lagstiftningsärendet bort återremitteras till regeringen för förnyad beredning, men vi förutsätter att regeringen vid användning av befogenheten att besluta om id-kontroller noga prövar frågor om proportionalitet, praktisk tillämpning, kostnader och effekter. Det är av största vikt att regeringen vidtar de åtgärder som behövs för att begränsa de negativa effekter som införandet av id-kontroller oundvikligen kommer få för resenärer och transportörer. Detta bör ges regeringen till känna.

Moderaterna har vidare i likhet med Lagrådet svårt att förstå behovet av en två veckor lång karenstid. Vi anser att regeringen bör kunna besluta om en ny giltighetstid för id-kontroller utan en karenstid om de förutsättningar som är angivna i lagens 2 § är uppfyllda, det vill säga det ska ha uppkommit en allvarlig fara för den allmänna ordningen och den inre säkerheten i landet. Att tvingas till en karenstid vid ett konkret behov av id-kontroller vore olyckligt. Däremot bör regeringen självklart fortlöpande pröva om ett sådant behov föreligger, med hänsyn bland annat till hur ingripande beslutet om id-kontroller är. Förslaget i den del det avser karenstid bör därför avslås. Den nya lagstiftningen innebär befogenheter och ett långtgående bemyndigande till regeringen att besluta om införande av id-kontroller vid allvarlig fara för den allmänna ordningen och den inre säkerheten i landet. Viktiga frågor som rör bland annat vem som ska utföra kontrollerna, tillsyn, kontroll, sanktions- och överklagandemöjligheter ska bestämmas av regeringen i föreskrifter. Detta innebär i nuläget en stor osäkerhet om vad som kommer gälla. Detta är till nackdel för berörda resenärer, transportörer och myndigheter. Det innebär också svårigheter för riksdagen att överblicka konsekvenserna av lagstiftningen utifrån det underlag som finns att tillgå i ärendet. Vi föreslår därför att regeringen senast den 21 juni 2016 ska redovisa för riksdagen hur lagen, och den förordning riksdagen har gett regeringen bemyndigande att besluta om, har tillämpats, samt vid behov ge förslag på lagändringar och tillkännager detta för regeringen.

Regeringen konstaterar att tillämpningen av den föreslagna lagen kommer få väsentliga konsekvenser för Polismyndigheten, då Polismyndigheten bland annat kommer ha till uppgift att kontrollera efterlevnad av de föreskrifter som regeringen kan antas besluta om. Polismyndigheten, som redan är i ett ansträngt läge till följd av arbetet med att kontrollera efterlevnaden av de tillfälliga gränskontrollerna, måste ges de förutsättningar som krävs för denna ytterligare uppgift. Därtill kommer att id-kontroller på nu aktuella trafikslag leder till ett ökat behov av inre utlänningskontroll visavi personer som reser med bil. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Beatrice Ask (M)

Krister Hammarbergh (M)

Anti Avsan (M)

Pia Hallström (M)

Anders Hansson (M)

Ellen Juntti (M)